

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**



**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції**

16-17 листопада 2023 року

Київ 2023

УДК 332.36

Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16-17 листопада 2023 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2023. 290 с.

Видання містить матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the IV International scientific-practical conference "Formation of sustainable land use: problems and prospects". The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 11 від 23 листопада 2023 р.)

ISBN 978-617-8171-09-4

© Інститут землекористування НААН України, 2023
The Institute of Land Management of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 2023

Маївка М. С.
здобувач ОС Магістр
Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна
Бутенко Є. В.
к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗБИТКІВ ЗАВДАНИХ ЗЕМЕЛЬНИМ РЕСУРСАМ УКРАЇНИ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Повномасштабні бойові дії, що охопили Україну із 24.02.2022 року посилили проблеми економічного, екологічного та соціального глобальні проблеми людства як в країні так в цілому у Світі. Окрім цього військові дії негативно впливають на використання земель за їх цільовим призначенням, оскільки переміщення важкої техніки, будівництва різноманітних фортифікаційних споруд, розриви снарядів, забруднення залишками знищеної техніки, вибухонебезпечних предметів, порушення ґрунтового покриву.[4]

Внаслідок військової російської агресії проти України було завдано значних екологічних збитків, зокрема, пошкодження та зруйнування земельних ресурсів. Оцінка цих збитків є надзвичайно важливою для розробки ефективних заходів компенсації та відновлення екологічного балансу.

Науково-методичні підходи до оцінки екологічних збитків, завданих земельним ресурсам України внаслідок військової агресії, представляють собою важливу складову для визначення ступеня впливу на природне середовище та розробки ефективних заходів компенсації. Зокрема, розглянемо ключові аспекти цієї теми: КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА від 20 березня 2022 р. № 326 Київ, Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації.[8]

Однією з ключових ініціатив стало прийняття відповідних дій, спрямованих на врегулювання питань компенсації за екологічні збитки. Зокрема:

1. Обґрунтування потреби в компенсації:

Внаслідок військової агресії, екосистеми та земельні ресурси України зазнали суттєвих збитків. Порушення природного балансу, забруднення ґрунтів та водоєм, а також втрати біорізноманіття стали не лише серйозним екологічним проблемам, але й причиною значного зниження якості життя населення.

2. Методологія оцінки екологічних збитків:

Визначення розміру екологічних збитків потребує ретельної методології. В контексті військової агресії, важливо враховувати не лише прямі збитки, а й побічні наслідки, що можуть виявитися у вигляді довгострокових екологічних проблем.

3. Компенсаційні механізми:

Зазначена постанова визначає різні форми компенсації, включаючи грошові виплати та можливість будівництва нових об'єктів для відновлення природного середовища. Важливо розглядати ефективні механізми компенсації, які не лише відшкодовують завдані збитки, але й сприяють сталому відновленню природи.

4. Участь громадськості:

У процесі визначення компенсаційних заходів важливо залучити громадські об'єднання та екологічні організації для забезпечення прозорості та справедливості у вирішенні цих питань.

Актуалізація та впровадження цих підходів дозволять не лише забезпечити належну компенсацію за екологічні збитки, але й сприятимуть сталому розвитку та відновленню природних ресурсів, що стали жертвами військової агресії. [2]

Проведемо аналіз основних положень цієї постанови та його вплив на визначення та компенсацію екологічних збитків. Постанова встановлює ряд способів надання компенсації, включаючи грошову компенсацію та реставрацію земельних ділянок.

Згідно постанови, оцінка екологічних збитків здійснюється на основі аналізу впливу військових дій на ґрунти, водні ресурси, флору та фауну. Застосовуються сучасні методи оцінки екологічних ризиків, враховуючи їхній масштаб та тривалість.[1]

Важливим аспектом є також визначення категорій земельних ділянок, на які поширюється компенсація, враховуючи їхнє природне та сільськогосподарське призначення. Земельні ділянки, які зазнали значних збитків внаслідок військової агресії, визначаються та класифікуються відповідно до чинного законодавства.

Окрім того, постанова встановлює порядок визначення розміру компенсації для кожної категорії пошкоджених земельних ділянок. Для цього використовуються стандартизовані методики та критерії, що дозволяють об'єктивно оцінити екологічні збитки.[3]

Окрема увага приділяється питанням взаємодії з органами місцевого самоврядування та екологічними експертами у процесі оцінки збитків та прийняття рішень щодо компенсації. Забезпечується прозорий та ефективний механізм взаємодії між всіма сторонами, що зацікавлені у відновленні екологічної стійкості пошкоджених територій.[6]

Ураховуючи актуальність та значимість проблеми, постанова передбачає широке обговорення громадськістю та участь екологічних організацій у розробці та вдосконаленні механізмів компенсації за екологічні збитки. [5]

Таким чином, визначення організаційно-правових засад компенсації за пошкодження земельних ділянок внаслідок військової агресії є важливим етапом у відновленні екологічної рівноваги та підтримці стійкого розвитку територій, що постраждали. Запровадження ефективних механізмів компенсації враховує наукові та методичні підходи, забезпечуючи прозорість, об'єктивність та справедливість у вирішенні цієї складної проблеми.

Висновки. Постанова визначає чіткі принципи та механізми компенсації за екологічні збитки, спираючись на наукові та методичні підходи. Важливим

аспектом є врахування різноманітних аспектів впливу військової агресії на земельні ресурси та природне середовище. Крім того, акцент робиться на взаємодії з екологічними експертами та органами місцевого самоврядування, щоб забезпечити об'єктивність та прозорість процесу оцінки збитків.[7]

Запровадження цієї постанови має на меті не лише відшкодування завданих збитків, але й створення стійкої системи, що сприятиме відновленню екологічної рівноваги на пошкоджених територіях. Враховуючи значимість цього питання, законодавець передбачив широкий процес громадського обговорення та участь екологічних організацій у вдосконаленні механізмів компенсації.

Завершення ефективної системи компенсації за екологічні збитки покладає на себе велику відповідальність перед суспільством та природою. Однак, якщо реалізується зазначена постанова, це стане важливим кроком у відновленні екосистем та забезпеченні стійкого розвитку нашої країни.

Список використаних джерел

1. Огляд чинного законодавства та пропозицій по змінах щодо встановлення правових механізмів захисту майнових прав та інтересів постраждалих від збройної агресії проти України (житловий фонд). Громадська організація "Громадський холдинг". 2022. URL: <https://www.vplyv.org.ua/archives/6122>
2. «Друга хвиля» земельного законодавства в умовах воєнного стану та як це впливає на ОМС // Децентралізація. 2022. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15067>
3. Збитки землевласників та землекористувачів внаслідок збройної агресії: фіксація пошкоджень та руйнувань, методологія обрахунку, компенсація // Факультет землевпорядкування. 2022. URL: <https://nubip.edu.ua/node/109382>
4. Бутенко Є.В., Харитоненко Р.А., Петриченко С.В. Аналіз наукових досліджень присвячених оцінці впливу військових дій на продуктивність земель // Редакційно-видавничий відділ НУБіП України. 2022. С. 27-29.
5. Butenko E., Sokhatska M., Kuznetsova O. До питання оцінки наслідків негативного впливу бойових дій на землях територіальних громад Донецької області // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2023. С. 3-13.
6. Бутенко Є.В., Петриченко С.В. ІННОВАЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ ПІД ЧАС ВІЙНИ // Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації. Частина 1. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18-19 травня, 2023 р.)—К.: ДІА, 2023.—175 с.
7. Парчук І.О., Бутенко Є.В. Земельні відносини в умовах військового стану їх особливості та зміни // Редакційно-видавничий відділ НУБіП України. 2022. С. 44-45.
8. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text> пункт 9

Scientific and Methodological Approaches to Assessing Environmental Damages to Ukraine's Land Resources Resulting from Military Aggression

Abstract. Due to the Russian military aggression against Ukraine, there's a need for compensating environmental damage. The enacted draft law on compensation for these losses involves monetary compensation and restoration of devastated lands. The assessment of damages is based on the impact on soils, water resources, flora, and fauna, considering their scale. The draft law provides for the classification and determination of compensation size for different categories of affected land plots using standardized methodologies. Emphasis is placed on interaction with local

authorities and experts to ensure a transparent decision-making mechanism. Broad public discussion and involvement of environmental organizations determine the effectiveness and objectivity in resolving the issue of restoring ecological sustainability.